

Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка 	Обов'язкова дисципліна ОК 14 Методика навчання фізкультурної освітньої галузі спеціальність 013 Початкова освіта ОП «Початкова освіта» Вид навчально-методичного забезпечення: Силабус курсу
	для здобувачів першого (бакалаврського) ступеня вищої освіти
	Кількість кредитів: 3
	Викладач: к. пед. н., доцент Цись Дмитро Іванович Контактна інформація: e-mail: 6733@ukr.net тел. моб.: 0661890058

Кількість часу на вивчення

	Денна	Заочна
Всього годин	90	90
Лекційних занять	16	4
Практичних занять	12	4
Лабораторних занять	12	2
Самостійна робота студента	50	80
Форма контролю	Залік	Залік

Опис дисципліни

Змістом предмета «Фізична культура» у початковій школі є рухова активність із загальноорозвивальною спрямованістю. Програмою з дисципліни «Фізична культура» для учнів початкових класів нової української школи передбачено, що основною метою навчального предмета є розвиток в учнів ключової здоров'язбережувальної компетентності шляхом набуття ними навичок збереження, зміцнення здоров'я та дбайливого ставлення до нього.

Програму вивчення нормативного освітнього компонента «**Методика навчання фізкультурної освітньої галузі**», складено відповідно до освітньої програми підготовки «Бакалавра» галузі знань 01 Освіта/Педагогіка спеціальності 013 «Початкова освіта», Стандарту вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, професійного стандарту за професіями «Вчитель початкових класів закладу загальної середньої освіти», «Вчитель закладу загальної середньої освіти», «Вчитель з початкової освіти (з дипломом молодшого спеціаліста)», Державного стандарту початкової освіти.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес ознайомлення з педагогічними технологіями та методичними особливостями їх реалізації у процесі фізкультурної підготовки учнів в початковій школі

Пререквізити (передумови) для успішного оволодіння змістом навчальної дисципліни: вивчення освітнього компонента здійснюється одночасно з іншими освітніми

компонентами загальної підготовки та ґрунтується на попередньо здобутих знаннях у закладах загальної середньої освіти.

Постреквізити – на основі ОК «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі» студенти опановують такі ОК: ОК 17 «Методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ», педагогічна практика (безвідривна), педагогічна практика в дитячих закладах оздоровлення та відпочинку, виробнича педагогічна практика, на робочому місці вчителя початкових класів, підготовка та написання курсової роботи.

Метою навчання навчальної дисципліни «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі» є: здійснення теоретичної та практичної підготовки студентів у набутті вмінь і навичок які забезпечують професійну діяльність у галузі фізичного виховання в сучасних умовах нової української школи. Формування в учнів стійкої мотивацію щодо збереження власного здоров'я, фізичного розвитку та фізичної підготовки; гармонійний розвиток природних здібностей та психічних якостей; використання засобів фізичного виховання в організації здорового способу життя.

Відповідно до освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 013 Початкова освіта здобувачі освіти повинні **оволодіти загальними і фаховими** компетентностями.

Майбутні вчителі початкових класів повинні **оволодіти такими компетентностями:**

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК-1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК-2. (частково) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК 4. Здатність працювати в команді.

ЗК 5. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 3. Здатність до інтеграції та реалізації предметних знань як основи змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК 4. Здатність управляти власними емоційними станами, налагоджувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу, формувати мотивацію здобувачів початкової освіти до навчання та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

ФК 6. Здатність до організації освітнього процесу в початковій школі з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, розвитку в них критичного мислення та формування ціннісних орієнтацій.

ФК 7. Здатність до моделювання змісту відповідно до очікуваних результатів навчання, добору оптимальних форм, методів, технологій та засобів формування ключових і предметних компетентностей молодших школярів у процесі вивчення освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти: мовно-літературної, математичної,

природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної.

ФК 9. Здатність до різних видів оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти на засадах компетентнісного підходу.

ФК 11. Здатність до здійснення профілактичних заходів щодо збереження життя та здоров'я учнів початкової школи, до надання їм домедичної допомоги, до протидії та попередження булінгу, різних проявів насильства.

Очікувані результати навчання (ПРН)

ПРН 6. Інтегрувати та використовувати академічні предметні знання як основу змісту освітніх галузей Державного стандарту початкової освіти (мовно-літературної, математичної, природничої, технологічної, інформатичної, соціальної і здоров'язбережувальної, громадянської та історичної, мистецької, фізкультурної) та трансформувати їх у різні форми.

ПРН 7. Планувати й здійснювати освітній процес з урахуванням вікових та індивідуальних особливостей молодших школярів, забезпечувати розвиток пізнавальної діяльності учнів, формувати в них мотивацію до навчання.

ПРН 8. Організовувати конструктивну та партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу початкової школи, використовувати практики самозбереження психічного здоров'я, усвідомленого емоційного реагування.

ПРН 9. Планувати та організовувати освітній процес у початковій школі, позаурочні й позашкільні заняття та заходи, використовуючи різні організаційні форми навчання та типи занять, із дотриманням принципу науковості та вимог нормативних документів початкової школи.

ПРН 10. Використовувати в освітній практиці різні прийоми формування, поточного і підсумкового оцінювання навчальних досягнень здобувачів початкової освіти, прийоми диференційованого оцінювання дітей з особливими освітніми потребами.

ПРН 14. Забезпечувати індивідуальний і диференційований розвиток здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей.

ПРН 15. Здійснювати профілактичні заходи щодо збереження життя та фізичного й психічного здоров'я здобувачів початкової освіти, надавати їм домедичну допомогу (за потреби), планувати та реалізовувати заходи щодо попередження і протидії булінгу та різних проявів насильства чи будь-якої з форм дискримінації серед учнів початкової школи й інших учасників освітнього процесу.

Опрацювання курсу «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі» в системі підготовки вчителя початкових класів передбачає різні види діяльності студентів: аудиторну роботу (лекції, практичні і лабораторні заняття), самостійну роботу, виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань.

Підсумковий контроль здійснюється у 5 семестрі у формі заліку.

Методи викладання – словесні, наочні, практичні, частково-пошукові, технології проблемного, позиційного, інтерактивного навчання, інформаційно-комунікаційні тощо.

Основні поняття: основні закономірності фізичного розвитку дитини; розвиток особистості дитини в період 6-10 років; руховий режим школяра; фізична підготовка та підготовленість; компоненти здорового способу життя; фізична культура і спорт; фізичне виховання; освітній процес.

Політика курсу

Організаційні питання :

З огляду на внесення Глухівської територіальної громади до переліку територіальних громад, які розташовані в районі проведення воєнних (бойових) дій,

проведення лекційних, практичних занять здійснюватиметься за допомогою сервісів Zoom (платформа для проведення відеоконференцій, онлайнзанять, онлайнконсультацій (<https://zoom.us/>), Google (meet.google.com) із відображенням покликань в ел. розкладі;
- в асинхронному режимі – у Google Classroom.

Для студентів, які не мають змоги систематично виходити на зв'язок, буде забезпечено освітню комунікацію через Viber, Telegram, WhatsApp:

Цись Дмитро Іванович, т. +380661890058, 6733@ukr.net.

Організація навчання

Види занять. Лекція передбачає безпосередній контакт викладача з аудиторією. Із метою активізації пізнавальної діяльності студенти відповідають на запитання за темою заняття, беруть участь у вирішенні проблемних ситуацій. Запитання сприяють з'ясуванню рівня обізнаності здобувачів освіти із матеріалом курсу, визначають ступінь їх готовності до сприйняття і засвоєння наступного матеріалу.

Практичні заняття передбачає поглиблений, детальний розгляд здобувачами освіти окремих теоретичних положень курсу, формує вміння та навички практичного застосування теоретичних знань шляхом індивідуального виконання відповідно до переліку поставлених завдань. Перелік тем практичних занять визначається робочою навчальною програмою дисципліни. Практичне заняття передбачає проведення попереднього контролю засвоєних знань, умінь і навичок здобувачів освіти, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю студентів, розв'язування, перевірку контрольних завдань, оцінювання. Під час виставлення підсумкової оцінки зраховуються оцінки, отримані студентами за окремі практичні заняття.

Самостійна робота студента (СРС) – це самостійна діяльність студента, спрямована на поглиблення знань, яку викладач планує разом зі студентом, але її виконання студент здійснює під безпосереднім керівництвом і контролем викладача. Зміст самостійної роботи за темами визначається робочою програмою дисципліни та містить завдання різного типу: від підготовки повідомлень, складання опорних конспектів до творчих завдань – виступ-презентація тощо.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Теми лекцій		лекції	практ ичні	лабора торні	Самості йна робота студенті в (СРС)
1	Предмет і завдання теорії та методики фізичного виховання. Фізичне виховання в системі освіти.	2/0,5	1/0,5		2/10
2	Принципи методи і засоби фізичного виховання.	2/0,5	2/0,5		5/10
3.	Загальні основи навчання фізичних вправ та розвитку фізичних якостей.	2/0,5	2/0,5	2/0,5	5/10
4.	Організація та проведення уроку з фізичної культури.	2/0,5	2/0,5	4/0,5	10/10
5.	Основи методики проведення занять з фізичного виховання.	2/0,5	2/0,5	4/0,5	10/10
6.	Форми організації занять фізичними вправами в школі.	2/0,5	1/0,5	2/0,5	10/10

7.	Планування, контроль та облік навчальної діяльності учнів з фізичного виховання.	2/0,5	1/0,5		4/10
8.	Види контролю та вимоги до обліку навчальної діяльності учнів.	2/0,5	1/0,5		4/10
	Всього	16/4	12/4	12/2	50/80

Орієнтовні питання для підсумкового контролю

1. Охарактеризуйте взаємозв'язок шкільного та дошкільного ланок фізичного виховання.
2. Охарактеризуйте завдання фізичного виховання в початковій школі.
3. Охарактеризуйте роль вчителя на уроці фізичної культури в молодших класах.
4. Медичні групи для занять фізичною культурою.
5. Анатомо-фізіологічні особливості учнів 1-4 класів.
6. Особливості розвитку опорно-рухового апарату учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
7. Особливості розвитку м'язів та зв'язкового апарату учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
8. Особливості функціонування серцево-судинної системи учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
9. Особливості обміну учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
10. Особливості розвитку нервової системи учнів молодших класів та пов'язані з цим методичні рекомендації щодо організації процесу фізичного виховання.
11. Охарактеризуйте ознаки уроку з фізичного виховання.
12. Опишіть переваги уроку перед іншими формами організації процесу фізичного виховання.
13. Охарактеризуйте основні вимоги до уроку з фізичного виховання.
14. Класифікація уроків з фізичної культури.
15. Охарактеризуйте завдання підготовчої частини уроку з фізичної культури.
16. Охарактеризуйте завдання основної частини уроку з фізичної культури.
17. Опишіть послідовність вирішення завдань основної частини уроку.
18. Охарактеризуйте завдання заключної частини уроку з фізичної культури.
19. Чинники, які впливають на побудову уроку фізичної культури.
20. Опишіть процес підготовки педагога до уроку.
21. Надайте характеристику засобам фізичного виховання.
22. Допоміжні засоби фізичного виховання та їх характеристика.
23. Опишіть види ефектів, що виникають в організмі людини в результаті застосування фізичних вправ.
23. Класифікація фізичних вправ.
25. Методи фізичного виховання, що застосовуються на уроках фізичної культури в початковій школі.
26. Особливості підготовки плану-конспекту уроку з фізичної культури.
27. Методика проведення рухливих ігор в молодших класах.
28. Основи методики розвитку швидкісних можливостей.
29. Основи методики розвитку спритності.
30. Основи методики розвитку сили.
31. Основи методики розвитку гнучкості.
32. Основи методики розвитку витривалості.

**Критерії оцінювання знань і вмінь студентів
з дисципліни «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі»**

№ п/п	Нормована стобальна університе тська шкала за КМС	Національна шкала	Критерії оцінювання
1	90-100	відмінно	студент: - дає правильні, точні, повні ґрунтовні відповіді, підкріплені прикладами і презентацією власної позиції; - демонструє високий рівень знань навчальної програми «Методика навчання фізкультурної освітньої галузі», отримані у процесі аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи; - орієнтується в системі методичних понять, науково правильно їх тлумачить; - використовує сучасну наукову термінологію; - методично грамотно розв'язує запропоновані завдання; - творчо підходить до виконання завдань; - вичерпно розкриває актуальні питання сучасної методики навчання фізкультурної освітньої галузі в початковій школі, пов'язує їх із суміжними дисциплінами; - володіє сучасними технологіями навчання молодших школярів використовувати засоби фізичного виховання; - методично грамотно розробляє конспекти уроків та позаурочних заходів з фізичної культури; - дотримується високої культури усного і писемного професійного мовлення; - виконує всі завдання самостійної (індивідуальної) роботи повно, вчасно і якісно.
2.	74-89	добре	студент: - дає відповідь на питання курсу недостатньо повну, але в цілому змістовну, підкріплену прикладами і власними судженнями; - добре володіє теоретичними знаннями з методики навчання фізкультурної освітньої галузі у початковій школі, отриманими у процесі аудиторної, самостійної та індивідуальної роботи, використовує наукову термінологію; - орієнтується в системі методичних понять, але припускається поодиноких неістотних помилок у їх тлумаченні; - розкриває правильно окремі актуальні питання методики навчання фізичним вправам;

			- під час виконання завдань методичного характеру, зокрема розроблення конспектів уроків та позаурочних занять з фізичної культури, допускає неістотні помилки; - володіє окремими сучасними технологіями навчання молодших школярів під час занять фізичного виховання; - виконав завдань самостійної (індивідуальної) роботи
3.	60-73	задовільно	студент: - дає неповну відповідь на основні питання курсу, не підкріплює її прикладами; - показує середньо-достатній рівень знань матеріалу з основних тем курсу, викладає його поверхово; - ключові питання розкриває неповно, відтворює коротко матеріал основного посібника або за конспектом лекції; - не вміє грамотно проаналізувати зміст шкільної програми з фізичної культури; - помиляється у визначенні базових методичних понять, у використанні наукової термінології; - не достатньою мірою ознайомлений із сучасними технологіями, які застосовуються у процесі навчання учнів початкових класів з фізичної культури та їх використанням у практичній діяльності; - допускає істотні помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань; - не може продемонструвати творчий підхід до розв'язання завдань; - володіє низькою культурою усного і писемного мовлення; - виконав не менше 50 % завдань самостійної (індивідуальної) роботи; - під час розроблення конспектів уроків допускає методичні помилки
4.	35-59	незадовільно	студент: - дає неповну відповідь на основні питання курсу, не підкріплює її прикладами; - показує середній рівень знань матеріалу з основних тем курсу, викладає його поверхово; - ключові питання розкриває неповно, відтворює коротко матеріал основного посібника або за конспектом лекції; - не вміє грамотно проаналізувати зміст шкільної програми з фізичної культури; - помиляється у визначенні базових методичних понять, у використанні наукової термінології; - незнайомий із сучасними технологіями, які застосовуються у процесі навчання учнів початкових

			класів з фізичної культури та їх використанням у практичній діяльності; - допускає істотні помилки у розв'язанні конкретних методичних завдань; - не може продемонструвати творчий підхід до розв'язання завдань; - володіє низькою культурою усного і писемного мовлення; - виконав частину завдань самостійної (індивідуальної) роботи; - під час розроблення конспектів уроків допускає методичні помилки
--	--	--	---

Розрахунок підсумкової та середньозваженої оцінки (бала) за формами контролю (іспит/залік)

Аудиторна робота										Самостійна робота		Підсумковий контроль	
Практичні заняття (лабораторні)								Тестовий контроль		реферат, тези лекцій; термінологічний словник; конспекти уроків; зразки дидактичного матеріалу		залік / екзамен	
1	2	3	...	...	..	..	7/8	T.1	T.2				
ВК: 0,6								0,1		0,1		0,2	
Отримані оцінки за національною шкалою													
4	5	3	3	4	3	4	5	3	4	5			

Примітка: Т - тема дисципліни; ВК~ ваговий коефіцієнт; ІЗ - індивідуальне завдання.

Визначення підсумкової оцінки здійснюється за таким алгоритмом:

1. Розрахунок середньоарифметичної оцінки з кожного виду роботи за національною шкалою (O_i):

$$O_1 = (4+5+3+3+4+3)/7 = 3,1$$

$$O_2 = (3+4)/2 = 3,50$$

$$O_3 = 5/1 = 5,00$$

2. Визначення середньозваженого бала (C_i) з кожного виду робіт за прийнятими ваговими коефіцієнтами. У нашому випадку для першого варіанту це: $BK_1 = 0,6$; $BK_2 = 0,2$; $BK_3 = 0,2$:

$$C_{o1} = O_1 \cdot BK_1 = 3,1 \cdot 0,6 = 1,86$$

$$C_{o2} = O_2 \cdot BK_2 = 3,50 \cdot 0,2 = 0,70$$

$$C_{o3} = O_3 \cdot BK_3 = 5,00 \cdot 0,2 = 1,00$$

3. Визначення середньозваженого бала за усіма видами робіт з дисципліни:

$$C_o = C_{o1} + C_{o2} + C_{o3} = 1,86 + 0,70 + 1,00 = 3,56$$

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Боляк, А.А., Коломоєць, Г.А., Ребрина, А.А., Боляк, Н.Л. *Нова українська школа: методика навчання фізичної культури у 1-4 класах закл. заг. сер. освіти : навч.-метод. посіб.* Київ. : Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
2. Веред Г.С. Вікові особливості підготовки школярів. Фізичне виховання в рідній школі. 2015. № 3. с. 13-14.
3. Нова українська школа: методика навчання фізичної культури у 1–4 класах закл. заг. сер. освіти : навч.-метод. посіб. А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина, Н. Л. Боляк. Київ. : Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
4. Солощенко Д.Ф., Цись Д.І. Рівень фізичної підготовленості у дітей початкової школи засобом оздоровчої гімнастики. Нова українська школа очима студентів : матеріали III Всеукр. Інтернет-конф. (Глухів, 19 травня 2021 р.) / відп. за вип. І.В. Мозуль. Глухів, 2021. 129 с. С114-116.

Додаткова література

1. Іванніков С.І. Індивідуально-диференційований підхід у змісті і методиці підготовки майбутніх учителів початкової школи до фізичного виховання учнів. Науковий вісник Донбасу. 2012 №1. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvd_2012_1_4
2. Максимчук Б. А. Сутність готовності майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності з фізичної культури. Нові технології навчання. Київ, 2006. Вип. 45. С. 52-59.
3. Масляк І. П. Динаміка рівня фізичної підготовленості молодших школярів під впливом спеціальних вправ, спрямованих на поліпшення функціонального стану аналізаторів. Теорія і методика фізичного виховання і спорту : науково-теоретичний журнал. Київ: НУФВСУ, 2008. № 4. С. 47–51.
4. Масляк І. П. Шляхи вдосконалення змісту уроків фізичної культури у школярів молодших класів. Молода спортивна наука України: Збірник наукових статей з галузі фізичної культури та спорту. Львів, 2006. Випуск 10. Т. 1. С. 44-50.
наукових статей з галузі фізичної культури та спорту. Львів, 2006. Випуск 10. Т. 1. С. 44-50.

Інформаційні ресурси

1. Козачук В. К. Школа формування компетентностей школярів на уроках фізичної культури [Електронний ресурс] В. К. Козачук. Режим доступу: mga-sport.blogspot.com/p/blog-page_23.html
2. Закон України «Про фізичну культуру і спорт» [Електронний ресурс] // Режим доступу до дж.: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=3808-12>. Наказом Міністерства охорони здоров'я України та Міністерства освіти і науки України (від 20.07.2009 N 518/674) – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0772-09>.
3. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти 1 – 2 класи, затверджені рішенням Колегії Міністерства освіти і науки України від 22 лютого 2018 року. [Електронний ресурс]. Розробленої під керівництвом О. Савченко Київ, ТД «Освіта – Центр плюс», 2018р.-240с. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/kalendarne-planuvannya-z-fizichno-kulturi-i-ii-semestr-nush-80553.html>
4. Фізична культура навчальна програма для загальноосвітніх навчальних закладів 1 – 4 класи. Розробленої під керівництвом Круцевич Т.Ю. , Л.І. Іванова [Електронний ресурс].

<https://mon.gov.ua/ua/osvita/zagalna-serednya-osvita/navchalni-programi/navchalni-programi-dlya-pochatkovoyi-shkoli>

5. <http://mon.gov.ua/> - сайт Міністерства освіти і науки України.

6. <http://osvita.ua> - освіта в Україні та за кордоном (новини освіти, конкурси, олімпіади, корисні посилання, початкова освіта, середня освіта, вища освіта).

7. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/derj-stand.html> - Державний стандарт початкової освіти.

9. <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/pochatkovashkola.html> - навчальні програми для початкової школи